



ОПШТИНА СОКОБАЊА

**ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН
ЗАПОШЉАВАЊА ОПШТИНЕ СОКОБАЊА
2011-2016.**

Сокобања, децембар 2010. године

Садржај

УВОД.....	3
1. МАКРОЕКОНОМСКИ ОКВИР И АНАЛИЗА ПРОБЛЕМА НЕЗАПОСЛЕНОСТИ.....	4
2. СТАЊЕ И ТОКОВИ НА ТРЖИШТУ РАДА.....	7
3. ЦИЉЕВИ И ПРИОРИТЕТИ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА	14
3.1. ЦИЉЕВИ	14
3.2. ПРИОРИТЕТИ	16
4. ПРОГРАМИ И МЕРЕ АКТИВНЕ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА.....	21
4.1. Одговорност за спровођење програма и мера активне политике запошљавања	24
4.2. Потребна средства.....	24
5. ФИНАНСИЈСКИ ОКВИР ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА И ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА.....	25
6. НОСИОЦИ ПОСЛОВА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ЛАПЗ-а.....	25
7. КАТЕГОРИЈЕ ТЕЖЕ ЗАПОШЉИВИХ ЛИЦА.....	25
8. ИНДИКАТОРИ УСПЕШНОСТИ ПРОГРАМА И МЕРА АКТИВНЕ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА.....	26
10. ТАБЕЛА ПРИОРИТЕТА, МЕРА И АКТИВНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ АПЗ-а.....	27

УВОД

Процес децентрализације од институција локалне самоуправе тражи не само да националну политику као оквир имплементирају на нивоу јединица локалне самоуправе, већ и да преузму одговорност за резултате политике запошљавања на локалном нивоу. Од локалне самоуправе очекује се да креира мере активне политике запошљавања и друге мере, уважавајући карактеристике локалног окружења; да пронађе неопходне финансијске и друге ресурсе; и да праги и оцењује ефективност и ефикасност спроведене интервенције.

Локални акциони план запошљавања општине Сокобања за 2011. годину (у даљем тексту: ЛАПЗ) представља основни инструмент спровођења активне локалне политике запошљавања у 2011. години. Њиме се дефинишу циљеви и приоритети политике запошљавања и утврђују програми и мере који ће се реализовати, како би се достигли постављени циљеви и омогућило одрживо повећање запослености у општини Сокобања.

Правни основ за израду ЛАПЗ налази се у члановима 40. и 41. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Службени гласник РС”, број 36/09 - у даљем тексту: Закон).

У складу са чињеницом да су регионална и локална политика запошљавања део националне политике запошљавања, ЛАПЗ општине Сокобања је у сагласности са Националним акционим планом запошљавања ЛАПЗ општине Сокобања у сагласности и са Стратегијом привредног развоја општине Сокобања 2010-2014.

У дефинисање и израду ЛАПЗ-а општине Сокобања укључени су социјални партнери, релевантне институције и актери, како би се различитим приступима омогућило свестрано сагледавање и приликом реализације планираних програма и мера остварили резултати са додатном вредношћу.

1. МАКРОЕКОНОМСКИ ОКВИР И АНАЛИЗА ПРОБЛЕМА НЕЗАПОСЛЕНОСТИ

Незапосленост је један од највећих економских и социјалних проблема у Србији. Према основним индикаторима Србија се налази на самом дну европске лествице. Почетак 2009. године обележен је погоршањем основних макроекономских показатеља. Привреда и финансије Републике Србије током 2009. године трпели су неповољне утицаје глобалне финансијске и економске кризе, започете у четвртм кварталу 2008. године. У овом периоду формирање су опадајуће тенденције у привреди и финансијама због наглог смањења домаће (око 7%) и извозне тражње, глобалног пада производње и трговине, отежаног приступа страном капиталу, заустављања кредитне активности банака, смањења потрошње и инвестирања у приватном сектору, повећања неликвидности привреде.

Стопа незапослености је у априлу 2010. године у Србији достигла 27.4%. Стопа регистроване незапослености и даље бележи раст од 3,2% што је забрињавајући податак имајући у виду време у коме живимо. Индикативан је пример структуре незапослених коју карактерише дугорочна незапосленост и доминантно учешће младих и жена. Незапосленост у општини Сокобања је у априлу 2010. године износила читавих 27,1%.

Незапосленост, сиромаштво и социјална изолације иду "руку под руку" и чине такозвани зачарани круг неизвесности.

Проблем незапослености се негативно одражава на све сегменте друштвене заједнице и старосне структуре. Као пратећи проблеми незапослености могу се јавити : застаревање знања због дугог чекања на запослење, ниска мотивисаност за запошљавање у другом занимању, ниска мотивисаност за запошљавање у нижем степену стручне спреме, слаба територијална покретљивост незапослених лица

Незапосленост обично води ка сиромаштву , живот у сиромаштву ствара додатне тешкоће у тражењу запослења и доприноси томе да људи буду ухваћени у замку дуготрајне незапослености. Истовремено незапосленост и сиромаштво отежавају учешће у друштвеном животу и повећању социјалне изолације, нарушавању породичних односа и паду моралних вредности као што су самопоштовање, жеља за напредовањем и слично. Овим проблемима изложене су све друштвене групе становништва са својим специфичностима а додатни проблем је велика неједнакост радне снаге у погледу образовања

Незапосленост је настала као резултат пада производње све већих структурних диспропорција у привреди и решавања социјалних проблема путем прекомерног запошљавања у претходном систему купујући на тај начин социјални мир од стране бившег режима.

Структуру привреде Сокобање су чинила претежно друштвена и државна предузећа док је удео приватног сектора био мали. Гледано по делатностима доминирала је пољопривреда, шумарство и водопривреда затим трговина , индустрија и туризам и угоститељство.

На територији општине тренутно послује 571 привредни субјект. Од тога је, због сезоналности и врсте делатности, чак 10% или 58 субјеката у стању мировања. Број радњи у мировању, претежно у зимском периоду, се из године у годину повећава, што веома

негативно утиче на број запослених. Готово 12% од укупног броја предузећа је у блокади више од годину дана.

Из следеће табеле може се видети број новооснованих и угашени привредних субјеката у Сокобањи у претходне 3 године.

	2008.	2009.	2010.
Новоосновани	110	89	57
Угашени	34	25	105

Из табеле је евидентан тренд погоршања пословног амбијента на територији општине Сокобања у протекле две године.

Процентуални ниво учешћа Сокобање у народном дохотку Србије по становнику износи 54,1%. Делатности које највише учествују у народном дохотку су пољопривреда, лов, шумарство и водопривреда са 51,31%, затим следе вађење руда и камена са 10,5%, одмах затим трговина на велико и мало (9,75%) и хотели и ресторани са (9.11%). Иако је број запослених у здравству и социјалним делатностима прилично висок, здравство учествује са 0,26%, што одговара републичком просеку. Интересантно је напоменути да на нивоу Србије учешће у народном дохотку на првом месту заузима префајвичка индустрија са 27,15%, затим следи трговина са 24,79%, док се тек на трећем месту налази пољопривреда, лов, шумарство и водопривреда са 16,99%.

Локална самоуправа је у протеклом периоду у циљу преузимања активније улоге у локалном економском развоју, припремила и усвојила низ стратешких докумената, пре свега Стратегију привредног развоја општине Сокобања за период од 2010 до 2014. године. У овом документу акценат је стављена и дефинисана су 4 кључна питања: развој туризма, развој пољопривреде и рурални развој, развој комуналне инфраструктуре и развој предузетништва и малих и средњих предузећа. У току је реализација бројних програма и пројеката из овог стратешког документа. Међутим, мали број директних инвестиција са стране онемогућавају израженији раст економских показатеља у општини.

Економско реструктуирање тј. приватизација одређеног броја друштвених привредних субјеката није дала очекиване резултате, јер су многа од тих предузећа након приватизације, или престала са радом или послују у знатно смањеном обиму и упошљавају мањи број радника него пре приватизације. На обим пословања привредних субјеката и на укупну потрошњу у Сокобањи негативно је утицала и глобална економска кризе, започета у четвртом кварталу 2008. године, пре свега кроз мере рационализације и штедње државне управе и републичких органа, који на територији општине упошљавају велики број запослених.

Све горе наведено довело је нестанка великих друштвених предузећа и смањења броја запослених у државним предузећима што је довело до великог броја незапослених у кратком временском периоду. Период адаптације на нове тржишне прилике, недостагак свежег капитала и неспремност приватног сектора да апсорбује вишкове радне снаге су фактори који су се негативно одразили на запосеност.

Временом су се многи уклопили у нов систем и начин живота али проблем незапослености није решен.

Садашње тржишне прилике захтевају другачији профил радне снаге са својим специфичностима, у погледу образовних профила и покретљивости за послом, и у том смислу је потребан један нов свеобухватан приступ решавању овог проблема.

Лица преко 50 година старости имају специфичне тешкоће у тражењу посла. То су људи који су до пре неколико година радили у држвним институцијама у једном систему договорне економије који тешко прихватају нов систем привређивања, нове навике и вредности. Такви људи обично очекују да их држава збрине на неки начин путем пасивних мера које су само привид решавања њихових проблема. Они немају мотивацију за активно тражење посла јер обично имају доста година радног стажа и у исчекивању су пензије. За њих се организују разговори, преко службе за запошљавање, са психологом на ту тему како би им помогли у тражењу посла.

Многи млади људи напустили су Сокобању мигрирајући ка већим центрима како би пронашли запослење. У општини Сокобања нема програма на локалном нивоу, осим покушаја НСЗ-а, који би на неки начин ублажио стање у погледу незапослености и донекле помогао младим и образованим људима који су се вратили у своју средину, по завршетку школовања, да искажу своје могућности и дају допринос заједници.

Млади људи нису у могућности да оснују породицу управо из разлога незапослености. Симптоматично је да после завршетка школовања немајући перспективу да се врате у Сокобању, поготову висококвалификовани, остају у местима где су се школовали. Обично су то Ниш, Београд, Крагујевац и Нови Сад. Тако се дешава да имамо константан "одлив мозга" што само потврђује констатацију да овом проблему морамо прићи на један нов и свеобухватан начин анимирајући све релевантне факторе општине Сокобања.

Ромска популација је специфична друштвена заједница. Деца Роми не похађају редовно школу, не јављају се редовно на евиденцију незапослених, не одазивају се на програме о преквалификацији, доквалификацији и самозапошљавања. Постоји само један забележен случај где се припадник ромске заједнице активно укључио и искористио средства за самозапошљавање током 2006. године.

Што се тиче лица са инвалидитетом њих на евиденцији незапослених има 2. Постоји програм за њих где би се кроз самозапошљавање и ново запошљавање инфилтрирали у заједницу кроз тзв. "Заштитне радионице" али таквих случајева за сада није било. Они обично имају нека примања у облику једнократних новчаних примања преко ЦСР-а.

Од укупног броја незапослених половину чине жене. Велики број њих ради атипичне послове, у сивој зони економије или се бави пољопривредом. Такође посао који жена обавља код куће, или чак запослење које заснива на пола радног времена је најосетљивије подручје јер су жене често искључене из било ког облика заштите у запослењу.

Веома често жене добијају отказ због трудноће, или им се тражи тест за трудноћу као предуслов за посао. Такође постоји неадекватност и неприхватање права на плаћено трудничко боловање. Материнство се пре свега схвата као препрека продуктивности и повећању профита послодаваца.

Да би се проблем запослености жена бар мало ублажио и чекање на посао са 10 и више година смањило на неку разумну меру, потребно је да тржиште рада има већи број едукативних садржаја намењених женама. Жене морају да буду много боље информисане и мотивисане за тражење посла.

Веома је битно да се остварује добра сарадња институција на локалном нивоу посебно у овом случају.

2. СТАЊЕ И ТОКОВИ НА ТРЖИШТУ РАДА

На подручју општине Сокобања постоји организациона јединица Националне службе за запошљавање филијале Зајечар, која се бави евиденцијом у области запошљавања, обавља стучне и оперативне послове, посредује и спроводи мере и активности на плану запошљавања. Осим ове службе не постоји ни једна друга која се бави овом проблематиком.

По евиденцији НСЗ-а општина Сокобања је на дан 31.10.2010. имала 1356 незапослених или 23,7% док је републички ниво стопе незапослености за исти период био 26,1%. Стопа незапослености у земљама ЕУ је 9-10%.

Година	2009. април	2009. октобар	2010. април	2010. октобар
Стопа незапослености Србија	26,7	25,7	27,4	26
Стопа незапослености Сокобања	27,8	24,2	27,1	23,7

Табела 1. Квалификациона структура незапослених у општини Сокобања *

Укупно 31.10.2010.	Степен стручне спреме									
	I	II	III	IV	V	VI-1	VI-2	VII-1	VII-2	VIII
1356	392	58	372	389	8	75	4	57	1	0

Табела 2. Старосна структура незапослених у општини Сокобања – године *

Укупно 31.10.2010.	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64
1356	40	131	178	187	190	165	117	152	126	70

Из табеле се види да је највећи број незапослених лица старости између 25 и 40 година. Полазећи од чињенице да је то период најнефективнијег рада запосленог, проблем је тиме већи.

Што се тиче квалификационе структуре незапослених највише има оних са нижом стручном спремом, јер је та категорија била најзаступљенија радна снага у великим друштвеним и државним предузећима. Пропадањем великог броја таквих преузећа последњих година и својинском трансформацијом, велики број њих је остао без посла. Ти људи су данас на половини радног века, са изгубљеним поверењем у систем и тешко прихватају промене у смислиу доквалификације и преквалификације.

Табела 3. Удео жена-квалификациона структура *

Укупно 31.10.2010.	Степен стручне спреме									
	I	II	III	IV	V	VI-1	VI-2	VII-1	VII-2	VIII
694	195	42	159	213	1	43	2	39	0	0

Табела 4. Удео жена-старосна структура-године *

Укупно 31.10.2010.	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64
694	18	73	91	109	105	107	66	74	46	5

* Извор: НСЗ, 2010. година

У структури незапослених лица више је жена него мушкараца што нам показује да су жене више погођене овим проблемом од мушкараца. Такође, ако погледамо дужину чекања на запосење, жене дуже чекају на евиденцији незапослених и кад се запосле у просеку имају 15% мању плату од мушкараца. Често се послодавци приликом запошљавања дискриминаторски односе према женама у смислу питања да ли је удата, да ли има деце, кад планира породицу .

Што се тиче квалификационе структуре међу женама највише је неквалификованих које су традиционално подређене радећи кућне послове нарочито у сеоским подручјима. Често се такве жене ангажују за рад на пола радног времена без плаћених пореза и доприноса на зареде.

Табела 5. Незапослени на евиденцији према претходном искуству *

Укупно 31.10.2010.	Први пут се запошљава	Има претходно радно искуство
1356	741	885

Табел 6. Незапослени према времену чекања на евиденцији- месеци/године *

	Укупно	До 3 мес.	3-6 мес.	6-9 мес.	9-12 мес.	1-2 год.	2-3 год.	3-5 год.	5-8 год.	8-10 год.	Преко 10 год.
Април 2009	1775	258	282	147	90	331	218	245	90	37	77
Октобар 2009	1575	198	138	141	145	301	197	205	143	33	74
Април 2010	1672	229	240	100	75	345	193	222	160	29	79
Октобар 2010	1356	210	86	112	107	209	181	199	146	33	73

На основу претходних табела се види да је према времену чекања на евиденцији незапослених највише оних од 1 до 3 године а такође није занемарљив ни број оних који по завршеном школовању не могу наћи запослење што је забрињавајућа чињеница. Људи са претходним радним искуством брже долазе до запослења.

Табела 7. Структура новозапослених у 2010. години са обзиром на област делатности *

Укупно	Привреда	Ванпривреда
757	472	285

Структура новозапослених с обзиром на област делатности нам показује да је много више запослено у привреди него ванпривредном сектору, док је проценат новозапослених жена 55,8% односно 423.

Табела 8. Структура новозапослених према квалификационој структури за период јануар-новембар 2010. године *

Укупно	Степен стручне спреме									
	I	II	III	IV	V	VI-1	VI-2	VII-1	VII-2	VIII
776	290	3	188	195	0	20	1	79	0	0

* Извор НЗС

Сива економија

Велики проблем у општини Сокобања представља и рад у сивој економији. Рад у сивој економији повезује се са ниским зарадама и ниском продуктивношћу, ниским нивоом заштите на раду, лошим радним условима, а врло често су у питању и послови без плаћеног основног здравственог и социјалног осигурања. Могућност остајања без посла међу неформално запосленима већа је него међу формално запосленим радницима. Односно, поред свих очекивања да ће у време кризе неформална запосленост да расте, потврђује се тврдња да је могућност остајања без посла већа у неформалном у односу на формални сектор.

Национална служба за запошљавање - јединица у Сокобањи

Национална служба за запошљавање пословна јединица у Сокобањи води евиденцију о незапосленим и кроз мере активне политике запошљавања води рачуна о побољшању образовне структуре незапослених кроз програме функционалног основног образовања одраслих, суфинансирање приликом samozapošljavanja, организовања преквалификације и доквалификације, организовање сајмова запошљавања и сл.

Кроз процедуре НСЗ је разрађен систем индивидуалне процене запошљивости лица на евиденцији, склапања индивидуалних планова запошљавања и активна подршка у остваривању тих планова. Посебан вид подршке и мотивационих радионица је предвиђен за тешко запошљиве групе .

Неке од мера и активности које су предузимане од стране службе су:

- програми samozapošljavanja (у сарадњи са удружењем ЕТНОС Сокобања, 5 жена полазника је добило сертификат о завршеној обуци за рад на разбојима)
- програми samozapošljavanja за ивалидна, расељена лица и роме
- програми samozapošljavanja за 30 лица која су искористила средства у износу од 3.350.000,00 динара током 2006. године
- једнократне исплате за samozapošljavanje у износу од 814.084,033 дин. за 2 лица
- едукација информатичара за 10 лица од тога 9 жена
- курс енглеског језика за 5 особа од тога 2 мушкарца и 3 жене
- курс из рачуноводства за 5 особа од тога 2 мушкарца и 3 жене
- активности на активном тражењу посла, обука о попуњавању образаца, биографија, пропратног писма, мотивационог писма
- организовање сајма запошљавања у хотелу "Моравица".

Све активности НСЗ се обављају у складу са Националном стратегијом запошљавања, Националним акционим планом запошљавања и осталим стратешким документима. Активности НСЗ се финансирају из буџета РС.

Очигледно је да су опште мере тржишта рада дале резултате током прошле године, међутим потребна је већа заједничка ангажованост свих расположивих ресурса како би се на локалном нивоу препознали узроци и отклониле последице незапослености.

SWOT анализа нивоа ризика на тржишту рада

Снаге	Слабости
<ol style="list-style-type: none"> 1. Постојање ресорних институција 2. Велики број младих који би се укључили у програме НСЗ-а 3. Постојање стратегије развоја општине 4. Спремност за рад 5. Повећан број приватних предузетника 6. Компаративне предности општине – туризам 7. Сечена искуства као ресурс 8. Начело једнаке доступности, поступања и забрана дискриминације у запошљавању 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Велики број незапослених са нижом стручном спремом 2. Недостатак средстава за сопствени бизнис 3. Неусаглашеност квалиф. структ. и потреба на тржишту радне снаге 4. Мало и недовољно развијено локално тржиште рада 5. Висока стопа незапослености 6. Велики број лица која се налазе на евиденцији незапослених само ради остваривања других права 7. Недовољна мотивисаност лица преко 45 год. за тражење посла 8. Ограничена финансијска средства НСЗ-а за програме запошљавања
Могућности- шансе	Претње – опасности
<ol style="list-style-type: none"> 1. Интензивније коришћење мера активне политике запошљавања 2. Привлачење страног капитала, давање иницијативе приватном бизнису 3. Поједностављење процедуре за започињање бизниса 4. Савет за запошљавање на нивоу општине 5. Утицај државе – смањење пореза и доприноса на зараде 6. ОКСП као ресурс 7. Досадашња искуства и примери добре праксе 8. Умрежавање институција које се баве образовањем, запошљавањем, бизнисом, невладин сектор и локалне самоуправе 9. Коришћење Владиног програма за финансирање јавних радова 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Транзиција – реструктурирање привреде 2. Политичка нестабилност 3. Миграција становништва – одлив мозгова 4. Неравномеран регионални развој 5. Постојање предрасуда код послодаваца приликом запошљавања појединих ризичних група становништва 6. Непостојање стратегије развоја људских ресурса 7. Недовољно инвестиција

Дефиниција и дијагноза проблема

Проблем незапослености у општини Сокобања превасходно је настао општом економском кризом у земљи последњих година. Појава вишка незапослених није могла бити решена општим мерама тржишта рада које нису биле прилагођене специфичностима локалне средине. Радници који су радили у пропалим предузећима попут Нитекса, 14. августа, стакларе Зајечар, Монтера, Слемена и Требича (који је приватизован), су таквих профила образовања да не могу наћи запослење јер не постоје предузећа таквих делатности која евентуално имају потребу за том врстом радне снаге. Додатно оптерећење је то што је Сокобања мала општина, са неразвијеном привредом, где се знатан део

становништва бави пољопривредом и услужним делатностима сезонског карактера, при том туристичка сезона траје 5 месеци.

Иако приватни сектор бележи раст у броју запослених тај раст још није у стању агрегирати довољан број радних места током целе године.

Постојеће институције нису довољно развиле све своје пројектоване и потребне активности, нису довршиле своје кадровско и техничко опремање, а партнерски односи нису подигнути на ниво који омогућава одговарајућу поделу рада и одговорности.

Локална заједница није дефинисала своју стратегију решавања проблема незапослености приоритета запошљавања нити је у оквиру својих материјалних могућности определила додатна средства за решавање незапослености.

Забрињавајућа је чињеница незапослености младих људи од 18 до 35 година који чине око 30% структуре незапослених.

Људи без сталног запослења се тешко одлучују за брак и породицу а без подршке родитеља настају каснији проблеми рефлектовани кроз материјалну несигурност.

Сличан положај имају и жене нарочито због везаности за породицу и ниске покретљивости на тржишту радне снаге. Таквој ситуацији погодује и чињеница полне дискриминације од стране послодаваца у смислу сексуалног узнемиравања, непоштовања права на трудничко боловање, рада на црно и непоштовање Закона о раду.

Лица преко 50 година имају специфичне проблеме. Њима недостаје мало година до стицања услова за пензију, нису интересантни послодавцима, а нису ни заинтересовани за промену занимања, преквалификације и доквалификације.

Последице оваквог стања су негативне почевши од тога да су незапослена лица социјално изолована, нарушених породичних односа, незадовољна, склона конфликтима, без мотивације и угледа друштву што води социјалној несигурности и сиромаштву.

Закључци

Као што се на основу досадашње анализе може видети општина Сокобања има 1356 незапослених. Стопа незапослености је у 2009. Години просечно износила 25,5% односно нешто мање од републичког просека који износи 26,0% за исти период.

Тренутно је на снази паралелно деловање два међусобно супростављена ефекта. Са једне стране приметан је раст запослености у приватном сектору, а са друге стране услед реструктурирања, стечаја и приватизације друштвених и државних предузећа велики број радника је остао без посла (Требиш, Слемен, Нитекс Ниш, 14. август, Стаклара Зајечар). Раст приватног сектора још није у стању да креира довољан број радних места како би апсорбовао вишкове отпуштених радника, а у исто време повећао запосленост већ постојећих незапослених. Неке од мера смањења радника у предузећима, никако не иду у прилог томе јер отпремнине које су добили не прате и програм запошљавања тако да се они и сада налазе на евиденцији незапослених. Додатно усложњава ситуацију чињеница да је велики број радника ангажован током туристичке сезоне, која траје између пет и шест месеци, на привременим пословима тако да имамо замагљену и непотпуну слику о стварном стању запослености.

У структури незапослених је највећи број младих људи 18-30 година, око 32%, што указује да постоји несклад између квалификационе структуре и потреба за одређеним занимањима на тржишту рада. Такође, од укупног броја незапослених, око 50% су жене.

Следећа категорија незапослених су лица преко 50 година старости са својим специфичностима.

Узимајући у обзир поменуте категорије незапослених, ако погледамо квалификациону структуру, види се да је највише оних са средњом школом што се објашњава неадекватношћу и неприлагођеношћу школског система образовања потребама привреде.

Незапосленост је изузетно значајан проблем за општину Сокобања чијем решавању се у наредном периоду мора прићи организованије, одлучније и одговорније уз ангажовање сопствених ресурса као допуну мера које се усмеравају са националног нивоа.

3. ЦИЉЕВИ И ПРИОРИТЕТИ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА

3. 1. ЦИЉЕВИ

Уважавајући смернице и препоруке из Националног акционог плана Републике Србије за 2011. годину, за раст и развој, и реално стање на тржишту рада општине Сокобања, утврђени су циљеви политике запошљавања општине Сокобања и одређени приоритети који ће се реализовати у 2011. години.

Циљеви активне политике запошљавања у 2011. години усмерени су на:

- 1. повећање запослености,**
- 2. улагање у људски капитал и**
- 3. социјалну инклузију.**

1. Повећање запослености

Раст запошљавања и као стратешки циљ одрживо повећање запослености, посебно у приватном сектору, зависи од повећања не само броја, већ и квалитета радних места, односно од повећања такозваних „добрих послова”. У том смислу успех државе и локалне самоуправе у другим економским активностима, посебно у развоју привреде, привлачењу страних директних инвестиција, унапређењу система образовања и система социјалне заштите, као и напредовања у процесима децентрализације и регионалног развоја је од великог значаја за остварење тог циља.

2. Улагање у људски капитал

У основи економског раста и развоја иновативне и конкурентне привреде, са више послова и са бољим пословима, налази се улагање у људски капитал и квалитет система образовања. Одговарајуће знање и његова примена, препознато је као основни развојни фактор који Република Србија, с обзиром на остале расположиве факторе и ресурсе, мора у пуној мери да искористи. Имајући у виду да се наше друштво определило да постане „друштво које учи”, што је у складу са смерницама европске стратегије 2020, посебно је важно спровести реформу система образовања, што је дугорочан процес чији ће резултати бити видљиви не само у систему образовања него и у запошљавању.

Превазилажење постојеће ситуације у првом реду подразумева реформу система средњег стручног образовања и успостављање система образовања одраслих, као и успостављање система кратких обука на тржишту рада.

Сарадња Министарства економије и регионалног развоја. Министарства просвете и локалне самоуправе, огледаће се у анализи и планирању образовне политике у складу са потребама тржишта рада и унапређењу квалитета образовања и обука нарочито у делу који се односи на кратке обуке и практичну наставу, јер су управо практична знања и стечене вештине од великог значаја за запошљавање и укључивање у свет рада на локалу. Успостављање и развој каријерног вођења и саветовања, развој образовања одраслих и функционалног основног образовања, стандардизација програма образовања и обука,

акредитација образовних установа, сертификација знања, вештина и компетенција незапослених лица, развој националног оквира квалификација као и успостављање новог система класификације занимања, су питања којима ће се заједнички бавити сви актери у реализацији ових активности.

3. Социјална инклузија

Одређени број грађана општине Сокобања налази се на самој маргини друштва без могућности да постане продуктиван део локалне заједнице. Њима је готово онемогућен приступ институцијама, органима власти и процесима доношења одлука, што утиче на њихов појачан осећај немоћи и немогућности да утичу на сопствени живот. Најчешће је то последица недостатка основних знања, али и немогућности за доживотним учењем, сиромаштва, и дискриминације по различитим основама. Оваква социјална искљученост удаљава појединце, али и групе становништва од могућности за запослење и остваривање прихода. Деловањем на факторе који доводе до друштвене искључености и маргинализације одређених етничких и других група, најчешће се поправља њихов положај, али и продуктивност и положај друштва у целини.

Побољшање положаја рањивих група на тржишту рада и њихово запошљавање је изазов којем ЛАПЗ, уз смернице и програме НАПЗ, посвећује посебну пажњу. Посебни програми и мере усмерени су на подизање запошљивости, али и на подстицање послодаваца да запошљавају лица која припадају рањивим категоријама. Поред тога што ће бити опредељен и већи износ средстава, незапослена лица која припадају рањивим категоријама имаће предност приликом укључивања у мере активне политике тржишта рада.

3.2. ПРИОРИТЕТИ

Многе од приоритетних активности које се односе на постављене циљеве представљају део процеса који је већ започео и одвија се у континуитету. Активности које су започеле претходним акционим плановима запошљавања настављају се и у 2011. години и одвијаће се у дужем временском периоду.

Приоритети политике запошљавања су:

1. усклађивање понуде и тражње на тржишту рада;
2. отварање нових радних места;
3. побољшање образовања и обука у циљу развијања квалификоване радне снаге;
4. подстицање запошљавања теже запошљивих лица и рањивих категорија;

1. Усклађивање понуде и тражње на тржишту рада

Смањивање раскорака између понуде и тражње је један од приоритета ЛАПЗ-а. Анализа и сагледавање стања и потреба тржишта рада и прогнозе потреба послодавца у општини Сокобања, су предуслов за дефинисање мера и активности у циљу усклађивања понуде и тражње.

Имајући у виду да савремени рад захтева квалификовану радну снагу и високе компетенције и чињеницу да на тржишту рада велики број, посебно дугорочно незапослених, поседује застарела знања и неадекватне компетенције, НСЗ ће у сарадњи са Локалним саветом за запошљавање интервенисати и на страни понуде и на страни потражње. Промовисањем концепта доживотног учења и додатним образовањем и обукама, индивидуалним приступом и каријерним вођењем на бази индивидуалних планова запошљавања, али и мотивисањем незапослених лица, НСЗ ће утицати на квалитет понуде и конкурентност радне снаге.

2. Отварање нових радних места

Отварање нових радних места подстиче се обезбеђивањем финансијских средстава у виду субвенција послодавцима и субвенција за самозапошљавање или доделом кредитних средстава које реализују Национална служба за запошљавање, Фонд за развој Републике Србије и Агенција за странаулагања и промоцију извоза (СИЕПА).

Национална служба за запошљавање додељује субвенције послодавцима за отварање нових радних места и запошљавање, након расписаног јавног позива. Програмом распореда и коришћења средстава дотација организацијама обавезног социјалног осигурања из буџета Републике Србије одређује се износ средстава намењен субвенцијама.

Основни циљеви и активности **Фонда за развој Републике Србије** односе се на подстицање равномерног регионалног развоја, подстицање конкурентности и ликвидности привреде и подстицање запошљавања. Подстицање равномерног регионалног и привредног развоја развоја врши се кредитирањем привредних субјеката и то дугорочним

и краткорочним кредитима и издавањем гаранција, а приоритет у додели и коришћењу средстава имају програми који обезбеђују отварање нових радних места. Поред овог програма Фонд за развој додељује и „Start Up” кредите за почетнике и то и предузетницима за сопствено запошљавање оснивањем радње за обављање занатске, производне и услужне делатности, као и новооснованим правним лицима.

Програм који Министрство економије и регионалног развоја реализује преко **СИЕПА-е** подразумева финансијску подршку инвеститорима доделом бесповратних средстава по новоотвореном радном месту. Општи услов за све пројекте је да у периоду од три године буде отворено најмање 50 радних места, која би се одржала у наредном периоду од три године после завршетка пројекта. Средства се додељују након јавног позива и то пројектима у производном сектору и сектору услуга које могу бити предмет међународне трговине, а посебно пројектима који се реализују у девастираним подручјима, подручјима од посебног интереса (Ниш, Краљево, Зајечар и Нови Пазар), као и пројектима који се реализују у аутомобилској, електронској или ИЦТ (информационо-комуникационе технологије) индустрији.

3. Побољшање образовања и обука у циљу развијања квалификоване радне снаге

Појављивање нових послова и нових облика рада и радних уговора, чини да рад за запослене постаје све сложенији, и намеће потребу за непрекидним усавршавањем и доживотним учењем. Од младих, који излазе из система школовања, свет рада очекује да располажу савременим и примењивим знањима и поседују одговарајуће компетенције и ставове о раду. Поред тога потребно је утицати на повећање процента младих са дипломама средњешколског образовања и смањити проценат оних који рано прекидају школовање и напуштају школу.

Додатним образовањем и обукама НСЗ ће интервенисати у циљу стварања могућности да се одговори захтевима тржишта рада и потребама послодавца, и омогућити незапосленим лицима да стекну савремена знања и компетенције које ће бити и верификоване одговарајућим сертификатима који би били препознатљиви у европском простору образовања и запошљавања.

Успостављање система каријерног вођења и саветовања у складу са усвојеном Стратегијом каријерног вођења и саветовања и Акционим планом за период од 2009. до 2014 године, допринеће бржој реформи у области образовања и запошљавања и реализацији започетих активности, од којих се очекује већи допринос јачању и развоју људских ресурса у Републици Србији, а самим тим и друштвеног и привредног развоја.

Циљ каријерног вођења и саветовања је да сваком појединцу обезбеди лични развој и управљање каријером, као и планирање и управљање променама у области учења и рада, односно школовања и професионалног развоја и да истражи могућности за учење и запошљавање.

Активности на унапређењу професионалне оријентације и каријерног вођења и саветовања, пре свега су усмерене на развој постојећих и отварање нових Центара за информисање и професионално саветовање, унапређење активности локалних канцеларија за младе у вези каријерног вођења и саветовања, формирање мобилних Центара намењених руралним областима, на развој вештина запослених у Центрима за рад са незапосленим лицима ради укључивања у процес додатног образовања и обуке потребне за запошљавање, као и интензивно и континуирано промовисање каријерног вођења и саветовања.

4. Подстицање запошљавања теже запошљивих лица и рањивих категорија

Категорије теже запошљивих лица као и лица из рањивих категорија имају предност у укључивању у мере активне политике запошљавања.

У зависности од врсте програма или мере, предност за укључивање ће имати лица из руралних, девастираних и пограничних подручја.

НАПЗ предвиђа програме и мере усмерене на стварање услова за укључивање и конкурентан наступ **особа са инвалидитетом** (у даљем тексту: ОСИ) на тржишту рада. Начело укључености ОСИ на равноправној основи – у складу са њиховим професионалним способностима, једно је од примарних начела на коме се заснива Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом („Службени гласник РС”, број 36/09). У складу са одредбама овог закона, обезбеђивањем стручне, техничке и финансијске подршке, афирмишу се једнаке могућности за запошљавање и одржање запослења ОСИ кроз:

- постепену, али обавезну трансформацију система процене и утврђивања статуса ОСИ, базиран на могућностима и способностима, неопходним за њихово оспособљавање за рад, запошљавање, одржање запослења, напредовање или промену професионалне каријере;
- оснаживање капацитета предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом као носиоца послова професионалне рехабилитације, јачање компетенција послодаваца који запошљавају ОСИ и других заинтересованих субјеката, у циљу даљег развоја мреже подршке ОСИ.
- остваривање права незапослених ОСИ на програме и мере активне политике запошљавања, мере професионалне рехабилитације и посебне подстицаје, уз поштовање принципа позитивне дискриминације, односно обезбеђивања приоритета под једнаким условима.

На подстицању запошљавања **Рома, избеглих и расељених лица и повратника по споразуму о реадмисији**, предвиђен је наставак активности које су већ започете. Унапређен информациони систем НСЗ и формирана база података, представљају значајан предуслов за планирање и праћење ефеката мера за унапређење запошљавања ових категорија незапослених. У 2011. години, наставиће се са реализацијом активности које су предвиђене акционим планом који прати Стратегију за унапређивање положаја Рома у Републици Србији и другим стратешким документима из области развоја и запошљавања. Укључивање Рома у мере активне политике запошљавања биће засновано на индивидуалним плановима запошљавања. Поред тога један део активности биће усмерен на подизање свести и подстицање послодаваца да запошљавају Роме, али и на подизање капацитета локалних власти и савета за запошљавање за креирање активних мера намењених ромској популацији и организовање јавних радова усмерених на ромску популацију. Заједнички програм „Подршка националним напорима за запошљавање младих и управљање миграцијама” усмерен је на подстицање запошљавања младих повратника по споразуму о реадмисији, који су једна од циљних група пројекта.

У циљу социјалне инклузије и запошљавања **жртва породичног насиља, трговине људима и корисника материјалног обезбеђења**, организоваће се кампање за јачање свести о значају укључивања на тржиште рада. Наставиће се са развијањем нових интегрисаних услуга на локалном нивоу и подстицаће се сарадња НСЗ и Центара за

социјални рад, како би се незапослена лица мотивисала да социјалну помоћ друштва замене за продуктивно запошљавање. Могући облик запошљавања рањивих категорија незапослених су социјална предузећа и кооперативе и у том смислу радиће се на промоцији социјалног предузетништва, као и финансијској инклузији у виду микро-кредитирања као подстицај послодавцима да запошљавају рањиве категорије. Запошљавање жртава трговине људима подстиче се и кроз пројекат „Одрживи одговор тржишта рада на потребе за економском инклузијом жртава трговине људима у Републици Србији”.

Подстицање запошљавања **младих до 30 година** представља велики изазов за локалну самоуправу с обзиром да је стопа незапослености младих једна од највећих у Европи. Активне мере за подстицање запошљавања младих биће циљно оријентисане и усклађене са специфичним потребама младих и и уједно усмерене на стварање могућности за продуктивно запошљавање и ефикасан прелазак са школовања на рад.

ЛАПЗ општине Сокобања ће промовисати и подстицати организовање стручне праксе ученика и студената завршних година, као начин упознавања младих са светом рада, стицања радног искуства и припреме за запошљавање. Посебна пажња посвећена је младима који рано напуштају школовање и чији је ниво квалификација низак. Додатним образовањем, а нарочито кратким обукама и тренинзима са циљем осавремењавања и подизања нивоа знања и компетенција првенствено ће бити обухваћени млади без квалификација, или са недовољним квалификацијама. Приоритет ће имати младе ОСИ, Роми, повратници у поступку реадмисије, избегла и интерно расељена лица и млади корисници услуга Центара за социјални рад. Програми намењени младима су различити у погледу обавеза послодаваца за запошљавањем. Поред тога обуке се обављају и у институцији и на радном месту. Постоји и могућност комбиновања програма, што се одређује индивидуално на основу плана запошљавања.

Подстицање запошљавања **старијих лица** има за циљ повећавање могућности да лица која припадају овој категорији (55-64), као посебно осетљиве групе на тржишту рада Републике Србије, поново нађу посао. Демографски трендови у општини Сокобања, као и у Србији и већини европских земаља, указују да старење становништва представља глобални проблем. Због тога је неопходно јачање свести у друштву о користима и предностима укључивања старијих лица у свет запослених, а посебна пажња биће посвећена елиминисању препрека и спречавању дискриминације приликом запошљавања старијих лица, нарочито жена. ЛАПЗ-ом општине Сокобања је предвиђено упознавање старијих незапослених лица са концептом целоживотног учења и укључивање што већег броја старијих у активне мере, нарочито у обуке за активно тражење посла и клубове за тражење посла. Узимајући у обзир психофизичке способности и мотивацију старијих да наставе рад, поред додатног образовања и обука, ЛАПЗ промовисањем флексибилних облика запошљавања и организације рада, посебно погодних за старије раднике, као и подстицање послодаваца да запосле и задрже старије раднике, пружа подршку активном старењу.

Подстицање запошљавања **жена** има за циљ изједначавање положаја мушкараца и жена на тржишту рада. Равноправност жена и мушкараца је једно од основних начела законодавног система Републике Србије, али реални показатељи указују да једнака права не морају нужно да значе и једнак положај, те да су жене у Републици Србији у неповољнијем положају у односу на мушкарце. Подстицање запошљавања жена не представља тражење посебних привилегија, већ представља посебне мере ради отклањања и спречавања неједнаког положаја жена и мушкараца и остваривања једнаких могућности

полова. Првенствено се мора радити на стварању услова за отварање нових радних места и промоцији флексибилних облика рада погодних за жене, у циљу усклађивања радних услова и породичног живота и стварању могућности за самозапошљавање и запошљавање жена у приватним сервисима за социјалне услуге, као и стимулсању послодаваца ради стварања услова за запошљавање са непуним радним временом и услова за рад од куће. У том смислу Министарство рада и социјалне политике покренуло је иницијативу и формирало радну групу за измену и допуну Закона о раду којим ће се, између осталог, уредити и област флексибилних облика рада и запошљавања.

Према подацима НСЗ број незапослених жена у општини Сокобања је већи од броја незапослених мушкараца на евиденцији.

Нарочито је висока стопа незапослености, а истовремено ниска стопа запослености младих жена. Због тога приоритет при укључивању у мере треба дати незапосленим младим женама, до 30 година старости, без искуства у струци, у односу на мушкараце са истим карактеристикама. Такође треба дати приоритет женама при укључивању у мере активне политике запошљавања НСЗ на републичком нивоу.

Потребно је припремити и посебне програме запошљавања намењене маргинализованим категоријама жена, а посебно вишеструко дискриминисаним. У односу на женску популацију, постоји значајан проценат разлике у незапослености жена из ових група (нпр. у односу на просек незапослености жена, жене избеглице су за 15% више незапослене, расејена лица за 32%, а Ромкиње за 39%).

Суштински допринос спровођењу политика једнаких могућности, би била измена у начину расподеле средстава и јавне потрошње, јер та расподела има различит учинак на мушкараце и на жене. Стога је потребно реструктурирати и усмерити расподелу јавних трошкова тако да се унапреде економске могућности жена и њихов равноправан приступ ресурсима.

4. ПРОГРАМИ И МЕРЕ АКТИВНЕ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА

Потребно је интензивирати сарадњу свих актера из области социјалне политике на локалном нивоу у сарадњи са НСЗ-ом како би се повећала ефикасност и ефективност из области унапређења активне политике запошљавања.

Формирани Локални савет за запошљавање састављен је од представника различитих институција:

- Локана Самоуправа
- Удружење предузетника
- Образовне институције
- НСЗ
- Невладине организације
- Представници синдиката

Као саветодавно тело, Савет разматра проблематику везану за незапосленост на територији општине Сокобања, дајео предлоге, сугестије и решења која могу довести до смањења стопе незапослености. Савет се бави и анализом актуелне ситуацију на тржишту рада, анализира проблеме са којима се сусрећу незапослени, могућности сарадње са привредницима и удружењима у смислу дефинисања потреба послодаваца о знањима и вештинама у перспективи које ће бити тражене.

Пасивне мере, попут давања новчане помоћи, могу помоћи тренутно али не решавају питање незапослених дефинитивно. Зато је потребно прибећи такозваним активним мерама запошљавања које између осталог подразумевају:

1. Информисање незапослених о кретању на тржишту рада и евентуалним пословним понудама
2. Организовање сајмова запошљавања како би се привукао што већи број послодаваца и незапослених где би се информисали о тренутној понуди и потражњи
3. Израда и имплементација програма запошљавања и samozapošljavanja
4. Едукација заинтересованих за отпочињање сопственог бизниса
5. Субвенционирати samozapošljavanje и ново запошљавање
6. Организовање јавних радова
7. Мере активне политике запошљавања особа са инвалидитетом

Увођењем активних мера запошљавања у политику запошљавања реализује се њена стратешка улога у погледу смањења незапослености.

Мере активне политике запошљавања које су усмерене ка унапређењу запослености, а које ће се реализовати у сарадњи Локалног савета за запошљавање општине Сокобања и Националне службе за запошљавање, јесу:

1. Информисање незапослених о кретању на тржишту рада и евентуалним пословним понудама

Ова мера предвиђа прикупљање, анализу и повећање доступности информација везаних за реалне потребе послодаваца. Информације ће бити доступне преко НЗС и у другим облицима доступним незапосленим лицима.

2. Организовање сајмова запошљавања како би се привукао што већи број послодаваца и незапослених где би се информисали о тренутној понуди и потражњи

Повезивање понуде и тражње на тржишту рада у виду сајмова запошљавања представља веома значајну меру активне политике запошљавања. Искуства су показала да од оваквих окупљања користи имају и послодавци и незапослена лица: компаније које се одлуче за отварање штанда на сајму запошљавања добијају директан разговор са потенцијалним кандидатима, промовисање радних места и промовисање самог пословања. Такође, сајмови запошљавања представљају одлично место за стицање и одржавање репутације фирме. Незапослени, посетиоци сајма, добијају могућност да се упознају са информацијама о отвореним радним местима, да се упознају са послодавцима, условима рада и радним задацима и аплицирају на жељене конкурсе.

3. Израда и имплементација програма запошљавања и самозапошљавања

Подршка самозапошљавању подразумева доделу субвенције за самозапошљавање и пружање стручне помоћи незапосленом лицу које се самозапошљава. Средства за самозапошљавање се одобравају у виду субвенције ради оснивања радње, задруге, или другог облика предузетништва од стране незапосленог или удруживањем више незапослених, као и за оснивање привредног друштва уколико оснивач заснива у њему радни однос. Субвенција се у 2011. години одобрава у једнократном износу од 160.000,00 динара по кориснику. Кориснику новчане накнаде може се исплатити новчана накнада у једнократном износу ради самозапошљавања. Стручну помоћ у циљу подстицања самозапошљавања незапослени остварује кроз информативне и саветодавне услуге у пословним центрима и обуке из предузетништва, а подршка предузетницима у првим годинама пословања се реализује кроз организовање менторинг и специјалистичких обука.

4. Едукација заинтересованих за отпочињање сопственог бизниса

Поред анализе тржишта, потенцијалним предузетницима је потребно омогућити асистенцију при писању бизнис планова, као и обезбедити информације о правној регулативи и поступку за административно покретање бизниса (процес регистрације, дозволе, пријаве и слично).

5. Субвенционирати самозапошљавање и ново запошљавање

Послодавци који припадају приватном сектору и који запошљавају незапослене на новоотвореним радним местима могу остварити право на субвенцију за отварање нових радних места. Субвенција се исплаћује у једнократном износу, ради запошљавања до 50 незапослених лица која су пријављена на евиденцију НЗС. Изузетно, субвенција се може одобрити за запошљавање преко 50 незапослених лица ради уједначавања регионалног развоја, уклањања диспаритета на тржишту рада и већег степена запошљавања у оквиру гринфилд и браунфилд инвестиција.

У колико се на новотвореним радним местима запошљавају ОСИ, субвенцију могу користити и послодавци из јавног сектора.

Висина субвенције у 2011. години, према степену развијености јединица локалне самоуправе који је утврдио Републички завод за статистику износи:

- за другу групу (у распону од 80% до 100% републичког просека и у којој спада општина Сокобања) и остале јединице локалне самоуправе – 100.000,00 динара по кориснику.

6. Организовање јавних радова

Јавни радови се организују у циљу запошљавања теже запошљивих незапослених лица и незапослених у стању социјалне потребе, очувања и унапређења радних способности незапослених, као и ради остваривања одређеног друштвеног интереса. У 2011. години организоваће се јавни радови у трајању од највише шест месеци, у области социјалних, хуманитарних, културних и других делатности; одржавања и обнављања јавне инфраструктуре и одржавања и заштите животне средине и природе. Јавне радове организују органи јединица локалне самоуправе; јавне установе и јавна предузећа; привредна друштва; предузетници; задруге; друштвене организације; удружења грађана. Средства намењена за организовање јавних радова обезбеђена су у буџету Републике Србије и користе се за зараде незапослених лица укључених у јавне радове, за накнаду трошкова за долазак и одлазак с рада и за трошкове спровођења јавних радова. У зависности од врсте и сложености послова које обухвата јавни рад, за спровођење одређених јавних радова, биће организована обука, по интерном програму послодавца или програму образовне установе. По завршетку обуке биће издат и сертификат о стеченим компетенцијама.

7. Мере активне политике запошљавања особа са инвалидитетом:

Мере активне политике запошљавања ОСИ под општим условима, односно по прилагођеним програмима, као и мере и активности професионалне рехабилитације спроводе се као део целокупне рехабилитације појединца, а у циљу повећања нивоа запошљивости, или запошљавања незапослене ОСИ. Под општим условима спроводе се у групама које чине ОСИ и друга незапослена лица, односно под условима прописаним за незапослена лица у сваком случају када је то могуће, по процени стручних лица НСЗ. По прилагођеним програмима спроводе се у складу са потребама ОСИ, процењеним професионалним могућностима и радном способношћу. Саставни део свеукупне професионалне рехабилитације чине и мере и активности усмерене на унапређење услова рада и подизање ефикасности ОСИ на радном месту, као и јачање компетенција послодаваца који запошљавају ОСИ и других заинтересованих субјеката, у циљу оспособљавања за пружање стручне помоћи као подршке ОСИ код запошљавања, увођења у посао или на радном месту, праћења при раду и друго.

4.1. Одговорност за спровођење програма и мера активне политике запошљавања

Национална служба за запошљавање реализује мере активне политике запошљавања. У циљу унапређења учинка НСЗ и праћења ефикасности спровођења мера активне политике запошљавања Општина Сокобања ће кроз рад Локалног савета за запошљавање и Канцеларије за економски развој координисано реализовати активности и пројекте од значаја за активно запошљавање на територији општине

4.2. Потребна средства

Потребна средства за реализацију програма и мера активне политике запошљавања, као и финансирање акционог плана запошљавања у периоду 2011-2016. године износе **12.420.000,00** динара. Планирани износ за 2011. годину је **3.000.000,00** динара.

5. ФИНАНСИЈСКИ ОКВИР ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА И ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Финансирање активне политике запошљавања обавља се из средстава буџета Републике Србије, буџета општине Сокобања, донација, као и из средстава доприноса за случај незапослености и других извора.

У оквиру пројекта који ће се спроводити у Републици Србији обезбеђена су додатна средства за мере активне политике запошљавања.

6. НОСИОЦИ ПОСЛОВА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ЛАПЗ-а

Мере активне политике запошљавања и друге планиране активности на територији општине Сокобања, у складу са утврђеним надлежностима, спроводи Национална служба за запошљавање, као и други државни органи, институције и социјални партнери.

7. КАТЕГОРИЈЕ ТЕЖЕ ЗАПОШЉЛИВИХ ЛИЦА

У категорију теже запошљивих лица спадају незапослена лица која због здравственог стања, недовољног или неодговарајућег образовања, социјалних карактеристика, регионалне или професионалне неусклађености понуде и тражње на тржишту рада, или због других објективних околности теже налазе посао. Незапослени који припадају овој категорији морају имати посебна права и предност приликом укључивања у поједине програме и мере активне политике запошљавања.

У периоду до 2016. године, **теже запошљива лица** ће имати приоритет у укључивању у мере активне политике запошљавања.

С обзиром на индикаторе и стање на тржишту рада у посебно неповољном положају су и лица која припадају тзв. „рањивим категоријама” у које спадају млади, старији, жене, жртве породичног насиља и трговине људима, корисници материјалног обезбеђења и други.

8. ИНДИКАТОРИ УСПЕШНОСТИ ПРОГРАМА И МЕРА АКТИВНЕ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА

У циљу операционализације и праћења остваривања АПЗ-а индикатори успешности реализације програма и мера активне политике запошљавања са одговорностима за спровођење (носиоцима активности) и изворима финансирања дати су у табели. У већини случајева индикатор је нумерички изражен податак о програму/мери и одсликава правац у коме се програм или мера развијају.

10. ТАБЕЛА ПРИОРИТЕТА, МЕРА И АКТИВНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ АПЗ-а

1. УСКЛАЂИВАЊЕ ПОНУДЕ И ТРАЖЊЕ НА ТРЖИШТУ РАДА						
Мера	Очекивани резултати	Индикатор	Носиоци активности	Извор финансирања	Временски оквир	Буџет
1.1 Професионална оријентација и саветовање	Усклађена квалификациона структура са потребама тржишта	Број незапослених лица која су користила услуге професионалне оријентације.	НСЗ, Општина Сокобања Школе	Буџет РС Буџет општине Сокобања	2012-2016	400.000,00
2. ОТВАРАЊЕ НОВИХ РАДНИХ МЕСТА						
Мера	Очекивани резултати	Индикатор	Носиоци активности	Извор финансирања	Временски оквир	Буџет
2.1. Подршка само запошљавању	Повећано запошљавање уз доделу субвенција за само запошљавање. Сprovedена медијска кампања у циљу јачања свести незапослених лица о предностима само запошљавања и предузетништва	Број и структура корисника субвенције за само запошљавање, по изворима финансирања.	НСЗ	Буџет РС Буџет општине Сокобања Фонд за запошљавање младих	2012-2016	4.000.000,00
2.2. Едукативни програм за развој предузетништва	Промоција предузетништва кроз едукативне програме за развој предузетништва.	Број и структура лица укључених у едукативни програм за развој предузетништва. Удео лица која су добила субвенцију за само запошљавање у укупном броју лица која су завршила едукативни програм за развој предузетништва.	НСЗ Општина Сокобања (КЛЕР, КЗМ)	Буџет РС Буџет општине Сокобања Донације	2012-2016	200.000,00
2.3. Кредити Фонда за развој	Повећан број запослених уз помоћ кредита Фонда за развој РС.	Број запослених помоћу кредита Фонда за развој РС. Број додељених „start up“ кредита.	Фонд за развој РС Општина Сокобања (промоција на локалном нивоу)	Буџет РС Средства Фонда за развој	2012-2016	10.000,00
2.4. Програми Агенције за страна улагања и промоцију извоза (СИЕПА)	Повећан број инвеститора који користе подстицајна средства и повећан број новоотворених радних места.	Број инвеститора који користе подстицајна средства. Број новоотворених радних места уз помоћ подстицајних средстава.	СИЕПА Општина Сокобања (промоција на локалном нивоу)	Буџет РС	2012-2016	10.000,00

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗАПОШЉАВАЊА ОПШТИНЕ СОКОБАЊА 2011-2016.

3. ПОБОЉШАЊЕ ОБРАЗОВАЊА И ОБУКА У ЦИЉУ РАЗВИЈАЊА КВАЛИФИКОВАНЕ РАДНЕ СНАГЕ						
Мера	Очекивани резултати	Индикатор	Носиоци активности	Извор финансирања	Временски оквир	Буџет
3.1. Програм приправника	Повећан број запослених из категорије младих до 30 година.	Број и структура лица укључених у програм приправника. Број и структура лица укључених у програм приправника који су запослени 6 месеци након истека уговорне обавезе.	НСЗ Општина Сокобања	Буџет РС Општина Сокобања Донације	2011.	3.000.000,00 (Буџет општине 1.530.000,00 Републички буџет) 1.470.000,00
3.2. Стручна пракса	Повећан број младих незапослених лица без практичних знања и вештина укључених у рад код послодавца ради стицања радног искуства	Број и структура лица укључених у програм стручне праксе Број и структура лица укључених у програм стручне праксе који су запослени 6 месеци након истека уговорне обавезе.	НСЗ Општина Сокобања	Буџет РС Општина Сокобања Донације	2012-2016	1.200.000,00
3.3. Припрема за запошљавање	Спроведене практичне обуке у предузећу.	Број и врста спроведених обука. Број и структура лица укључених у припрему за запошљавање.	НСЗ Општина Сокобања	Буџет РС Општина Сокобања Донаторска средства	2012-2016	200.000,00
3.4. Обуке за тржиште рада	Повећан број лица која су похађала обуку за тржиште рада.	Број и структура лица укључених у обуке за тржиште рада.	НСЗ Општина Сокобања	Буџет РС Буџет општина Сокобања	2012-2016	200.000,00
3.5. Преквалификација и доквалификација	Повећан број преквалификација и доквалификација и обухват лица која су похађала ове програме.	Број и структура лица укључених у програме преквалификације и доквалификације. запослени 6 месеци након завршетка мере.	НСЗ Општина Сокобања	Буџет РС Општина Сокобања	2012-2016	200.000,00
3.6. Функционално основно образовање одраслих	Стицање основног образовања и прве квалификације за обављање једноставних послова.	Број и структура лица укључених у функционално основно образовање одраслих.	НСЗ Министарство просвете Општина Сокобања	Буџет РС Општина Сокобања Донаторска средства	2014-2016	200.000,00
4. ПОДСТИЦАЊЕ ЗАПОШЉАВАЊА ТЕЖЕ ЗАПОШЉИВИХ ЛИЦА И РАЊИВИХ КАТЕГОРИЈА						
Мера	Очекивани резултати	Индикатор	Носиоци активности	Извор финансирања	Временски оквир	Буџет
4.1. Јавни радови	Организовање јавних радова од интереса за РС финансираних из републичког и покрајинског буџета и спровођење јавних радова које финансира локална	Број организованих јавних радова по изворима финансирања. Број и структура ангажованих лица на јавним радовима, по изворима финансирања.	НСЗ МЕРП Општина Сокобања	Буџет РС Буџет општине Сокобања	2012-2016	2.000.000,00

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗАПОШЉАВАЊА ОПШТИНЕ СОКОБАЊА 2011-2016.

	само управа.					
4.1.2. Укључивање Рома и особа са инвалидитетом у додатно образовање и обуке	Повећано укључивање Рома у програме додатног образовања и обука, посебно у функционално основно образовање.	Број и структура Рома који су укључени у различите образовне програме и обуке.	МЕРР НСЗ НВО Општина Сокобања	Будет РС Донације	2012-2016	200.000,00
4.2. Програми и мере намењени младима						
4.2.1 Промовисање и подстицање стручне праксе, ученика и студената завршних година, као начин упознавања младих са светом рада, стицања радног искуства и припреме за запошљавање	Повећана свест јавности о значају стручне праксе и већа заинтересованост не само студената и ученика већ и послодаваца за организовање и спровођење стручне праксе.	Број младих укључених у стручну праксу. Број компанија и послодаваца који обезбеђују студентску и ученичку праксу.	МЕРР МП МОС НСЗ ПКС удружења послодаваца синдикати општина Сокобања	Будет РС Донације	2012-2016	200.000,00
4.2.2. Омладинско предузетништво	Смањен број незапослених младих особа Унапређено функционално знање младих људи	Број и структура младих корисника	КЗМ КЈЕР НСЗ	Будет РС Будет општине Сокобања Донације	2012-2016	200.000,00
4.3. Програми и мере намењени женама						
4.3.1. Промоција флексибилних облика рада које омогућавају усклађивање рада и породичног живота и стварање предуслова за веће укључивање жена (family friendly)	Боља информисаност свих актера на тржишту рада о флексибилним облицима рада. Повећана доступност сервиса за помоћ женама (брига о деци, о старијима, услужни сервиси за помоћ женама).	Заступљеност флексибилних облика рада и уговора о флексибилном раду према АРС. Број успостављених услужних сервиса. Стопа активности жена према АРС.	МЕРР НСЗ МРСП Управа за РР Синдикати Општина Сокобања	Будет РС Будет општине Сокобања Донације	2012-2016	100.000,00
4.3.2. Полстипање женског предузетништва и самозапошљавања	Повећан број обука за предузетништво намењених женама и већи број жена обучених за предузетништво. Повећан број жена предузетница.	Број обука за предузетништво намењених женама. Број жена обучених за предузетништво.	МЕРР НСЗ МРСП Управа за РР Општина Сокобања	Будет РС Будет општине Донације	2012-2016	100.000,00